

La grafia emprada en el procés d'aprenentatge lector-escriptor en els centres escolars de Catalunya (Espanya) en l'Educació infantil

Profª Mariluz Puente Balsells

Directora del Master en Grafoanàlisi Europea, Universitat Autònoma de Barcelona

Autora de: *Grafología y Ciencia, Validación con 150 Tesis Doctorales*, Ed. UOC, 2010

www.grafoanalisis.com

Actualment tots els centres escolars catalans inicien l'aprenentatge de l'escriptura amb la lletra PAL (majúscula simple o impremta), a partir dels tres anys (P3), i canvien la grafia a lletra lligada (cursiva) als 5 anys, 5 anys i mitjà (P5) aproximadament.

Altres centres escolars, com per exemple, l'Escola Alemanya i l'Escola de Suïssa de Barcelona, prefereixen començar en el primer curs de l'Educació Primària amb 6 anys.

En el procés d'aprenentatge lecto-escriptor s'empra sempre la mateixa grafia en la lectura que en escriptura (Pal/Lligada)

Només l'Escola Suïssa que segueix el mètode de l'Escola Alemanya (situat a Esplugues de Barcelona) utilitzava la grafia *escript*, però a partir de l'any 2008 van canviar a la *cursiva*.

Per tant, actualment cap centre escolar català segueix el mètode *script* ni tampoc el mètode *Secades* "escriure és fàcil" que es basa en el *escript* (tipus de grafia intermedi entre el escript i la cursiva) més utilitzat en la comunitat valenciana on compta amb 2 tesis doctorals l'aplicació d'aquest sistema i el seu progressiu desplaçament per la cursiva.

Educació Infantil

Etapa educativa de caràcter voluntari que es divideix en dos cicles: 1r cicle (0-3 anys) 2n cicle (3-6 anys) i que el seu objectiu és el desenvolupament físic, soci-afectiu i intel·lectual del nen.

Permet al nen iniciar-se en la lecto-escriptura, el moviment, el gest i el ritme (conèixer el seu propi cos i el seu potencial), i desenvolupar habilitats comunicatives a través de diferents vies d'expressió.

En línies generals podem descriure els passos que s'efectuen en el segon cicle d'Educació Infantil respecte a l'activitat escriptural de la següent manera:

- En P3 (nens de 3 anys):

S'utilitza lletra Pal (lletra en majúscules o impremta) per iniciar el procés d'aprenentatge de l'escriptura, adquirint un progressiu domini de la mà i coordinació de mans i dits.

Seqüència ordenada de l'aprenentatge:

- 1).- Presentació de la lletra
- 2).- Discriminació auditiva del so
- 3).- Associació del so a la lletra: Es presenta cada lletra acompanyada d'una onomatopeia (corresponent a accions que poden fer els nens: p.i. plorar, riure, admirar, espantar-se...)

per treballar la correspondència so/grafia. En primer lloc, els nens faran els sons (onomatopeies) proposats en el quadern i després passaran a treballar les lletres.

- 4).- Discriminació visual: Relacionar la lletra amb el dibuix corresponent

- 5).- Exercitació i reproducció del traç:

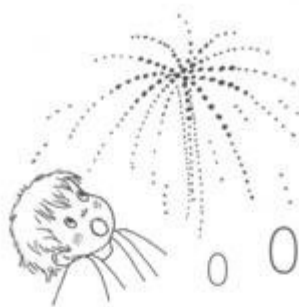
a) traçaran la lletra en l'aire (imitant al seu professor);

b) després cada nen surt a la pissarra i repassarà la lletra (traçada pel seu professor en grandària gran i amb indicacions de la direccionalitat del gest) amb el dit fixant-se en l'adreça correcta;

c) i finalment l'escriurà en el seu quadern.

Es buscaran els noms propis del nen i dels seus companys de classe on apareguin les lletres/sons que s'estan treballant, (sempre que aquests siguin fàcils com a p.i. si es treballa la <>: Marc, Anna, Maria, i altres paraules que la incorporin com: mamà, papà

Per aprofundir sobre les lletres de l'abecedari que s'estan treballant en concret, a més de llegir-los petits contes, poden treballar-la amb plastilina

- En P4 (nens de 4 anys):

S'utilitza la lletra Pal. Consoliden el seu nom propi i el dels amics. I se'ls introdueix sistemàticament en les vocals A partir del quadern 4, l'objectiu és que el nen faci una bona lletra (llegible i cuidada) i es treballin frases fetes i endevinalles (dibuixades en sentit literal) on el nen deu a més d'escriure-les, pensar en el seu significat

TORNAR-SE'N AMB LES MANS BUIDES.

TORNAR-SE'N AMB LES MANS BUIDES.

TORNAR-SE'N AMB LES MANS BUIDES.

TORNAR-SE'N AMB LES MANS BUIDES.

VOL ABASTAR EL CEL AMB LES MANS.

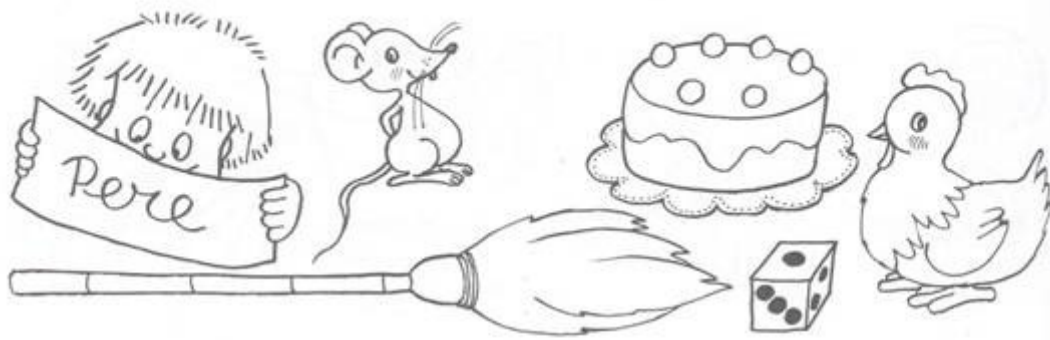
VOL ABASTAR EL CEL AMB LES MANS.

VOL ABASTAR EL CEL AMB LES MANS.

VOL ABASTAR EL CEL AMB LES MANS.

En P5 (nens de 5 anys):

En el quadern 5 de la sèrie, la grafia disminueix de grandària, adoptant una dimensió mitjana normal. Consoliden l'abecedari en general, vocal i consonants

UNA COSA QUE TOTHOM TÉ, FINS LES PEDRES DEL CARRER.

UNA COSA QUE TOTHOM TÉ, FINS LES PEDRES DEL CARRER.

UNA COSA QUE TOTHOM TÉ, FINS LES PEDRES DEL CARRER.

UNA COSA QUE TOTHOM TÉ, FINS LES PEDRES DEL CARRER.

ENDEVINA QUIN ÉS L'ANIMAL QUE DORM A LA PALLA.

ENDEVINA QUIN ÉS L'ANIMAL QUE DORM A LA PALLA.

ENDEVINA QUIN ÉS L'ANIMAL QUE DORM A LA PALLA.

ENDEVINA QUIN ÉS L'ANIMAL QUE DORM A LA PALLA.

A meitat d'aquest curs s'inicia el pas progressiu de Pal a Lligada (cursiva); i a finals, alguns nens han seguit una evolució favorable i altres nens no. No tots segueixen el mateix procés alhora.

Els alumnes han de finalitzar aquest curs llegint i escrivint a nivell elemental (frases senzilles)

Bibliografía:

ABACUS COOPERATIVA

CAPELL, F; PACUAL, I: (2007): *Lletra lligada 1 per a totes les edats*, Barcelona, Salvatella.

MINISTERIO DE EDUCACIÓN, POLÍTICA SOCIAL Y DEPORTE: "Enseñanzas".

PUENTE M^aLUZ; VIÑALS, FCO. (2010): *Grafología y Ciencia, Validación con ciento cincuenta Tesis Doctorales*, Ed. UOC (Universitat Oberta de Catalunya).

SABATÉ, T. CULLA, R. (2006): *Lletres i paraules (1-5)*, Barcelona, Salvatella.

TAPIAS, A; PUIG, N. (2008): *Quadern de lectoescriptura (1-15)*, Barcelona, Enciclopedia Catalana.

VIÑALS, F.; PUENTE M^aL. (1999): *Psicodiagnóstico por la Escritura. Grafoanálisis Transaccional*, Barcelona, Editorial Herder, Prologado por D. Augusto Vels, 351 págs,

